

**UCHWAŁA NR LI/445/2017
RADY MIASTA SZCZECINEK**

z dnia 18 grudnia 2017 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697, z późn. zm.) Rada Miasta Szczecinek uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Szczecinek.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY MIASTA

Katarzyna Dudź

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018 – 2020

Szczecinek, grudzień 2017 r.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU.....	5
ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I OPIEKI NAD DZIECKIEM.....	8
OCENA DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2015-2017.....	9
OCENA I REKOMENDACJE DO KIERUNKÓW DZIAŁAŃ NA LATA 2015-2017.....	13
ADRESACI PROGRAMU.....	13
CELE PROGRAMU.....	13
DZIAŁANIA I SPOSÓB ICH REALIZACJI.....	14
REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.....	18
EFEKTY	18
ZASADY FINANSOWANIA.....	18
EWALUACJA I OCENA PROGRAMU.....	19

I. WPROWADZENIE

Współczesną rodzinę coraz częściej dotkają znaki czasu takie jak rozluźnienie więzi społecznych, koncentracja na pracy zawodowej i konsumpcji. Rodzina przestaje być stałym, pewnym i absolutnym punktem odniesienia. Zmiany społeczno-kulturowe powodują, że często nie radzi sobie z wypełnianiem swoich podstawowych funkcji, przede wszystkim zaś funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

To w rodzinie powinny być zaspokajane podstawowe potrzeby człowieka jako jednostki, a także jej potrzeby jako całości. Jeżeli rodzina nie wypełnia tych zadań lub wypełnia je w stopniu niewystarczającym, tym samym doświadcza kryzysu, potrzebuje pomocy.

Kryzysy w rodzinie można podzielić na kategorie:

- „*Normatywne kryzysy rozwojowe*, związane z wydarzeniami życiowymi, tj.: małżeństwo, narodzenie dziecka, pójście dziecka do szkoły, dorastanie, opuszczenie domu. Są one nieodłącznie związane z życiem i rozwojem każdej rodziny.
- *Kryzysy losowe*, incydentalne, wywołane przez zdarzenia nieprzewidywalne, takie jak: gwałt, utrata pracy, poważna choroba, przedwczesna śmierć. Nie występują one we wszystkich rodzinach.
- *Kryzysy endogenne*, wywoływane przez indywidualne, patologiczne wzorce rodzinne, jak np. kryzysy w rodzinach uzależnionych od alkoholu, w rodzinach gdzie występuje przemoc¹.

Odpowiedzią na kryzys w rodzinie są różne metody wspierania i interwencji, które realizują pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Jednakże aby skutecznie pomagać, oprócz oddziaływań indywidualnych należy wspierać rodzinę **w sposób interdyscyplinarny**, poprzez skoordynowaną współpracę profesjonalistów, łączących wiedzę, umiejętności oraz możliwości instytucji, które reprezentują. Takie pojmowanie współpracy pomaga w przepływie informacji pomiędzy podmiotami oraz prowadzi do zwiększenia efektywności w rozwiązywaniu problemów. Umożliwia również pełne rozpoznanie możliwości pomocy rodzinie, dostępnej w środowisku oferty pomocowej oraz realizację wspólnego planu pracy. Tylko przy takim wsparciu rodzina może w pełni poczuć się zaopiekowana, w sposób jasny odczytując stawiane jej wymagania.

Najważniejsze jednak jest zapobieganie powstaniu kryzysu w rodzinie poprzez oddziaływania prewencyjne, edukacyjne oraz wzajemne informowanie się różnych podmiotów o pojawiających się problemach i trudnościach poszczególnych rodzin i ich członków. Oznacza to pracę na zasobach, a nie rekompensowaniu utraconych funkcji.

Stąd Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 obejmuje profilaktykę, która ograniczy czynniki ryzyka istniejące w rodzinie i jej otoczeniu społecznym oraz rozwijanie zintegrowanego systemu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. System wspierania rodziny oparty będzie o współpracę publiczno-społeczną wykorzystującą zasoby miasta w obszarze pracy z rodziną i na jej rzecz.

Przedkładany Program Wspierania Rodziny jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek na lata 2009-2018 oraz Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 pn. „Region dla Rodziny”.

¹ E. Leśniak, A. Dobrzyńska-Mesterhazy, *Rodziny w kryzysie: diagnoza i interwencja kryzysowa, w: Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej – poradnik dla pracowników socjalnych*, red. W. Badura-Madej, Śląsk, Katowice 1999.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 jest analiza danych statystycznych zawartych w sprawozdaniach rocznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku, Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej, analiza społeczna Miasta Szczecinek zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek na lata 2009–2018 oraz roczne oceny realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017.

Dla potrzeb Programu każdego roku opracowuje się **Kartę Diagnostyczną**, zawierającą informacje nt. liczby mieszkańców, liczby młodzieży i dzieci, ilość dzieci z terenu Szczecinka umieszczonych w pieczy zastępczej, liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, świadczeń rodzinnych oraz Funduszu Alimentacyjnego.

TAB. 1. Karta Diagnostyczna Gminnego Programu Wspierania Rodziny
(stan na 31 XII 2016 r.)

Wyszczególnienie	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Liczba mieszkańców Szczecinka	39.349	39.047	38.821	38.404	38.088
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	1.969	1.921	1.861	1.844	1.658
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	2.985	2.729	2.487	2.428	3.689
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	415	401	402	399	365
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	1.287	1.263	1.176	1.077	987
Liczba dzieci zamieszkujących w Szczecinku w wieku 0-13 lat	5.819	5.006	4.643	4.919	4.922
Liczba młodzieży zamieszkującej w Szczecinku w wieku 14 – 18 lat	2.156	2.012	1.783	1.755	1.658
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Szczecinka przebywających w pieczy zastępczej	134	131	100	103	103
Liczba dzieci/młodzieży z terenu Szczecinka umieszczonych w pieczy zastępczej (w danym roku).	22	23	14	19	20
Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych	9	8	4	9	4
Liczba usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej	3	5	7	11	5

Szczecinek to miasto powiatowe liczące **38 088 tys.** mieszkańców zameldowanych na stałe (stan na 31 grudnia 2016 r.). Analiza danych statystycznych wskazuje, że w Szczecinku stale spada liczba mieszkańców. Liczba ludności Szczecinka w 2016 r. w stosunku do 2012 r. zmniejszyła się o **1 261** osób.

Jak wynika z powyższej tabeli w Szczecinku w roku 2016, w wieku od 0 do 18 lat mieszkało **6 580** osób, co stanowi **17,28%** ogółu mieszkańców. W różnych formach pieczy zastępczej przebywały **103** osoby, tj. **1,57%** grupy wiekowej od 0 do 18 roku życia.

Z analizy danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej wynika, iż w różnych formach pieczy zastępczej w okresie od stycznia 2016 r. do 31 października 2017 r. zostało umieszczonych **34 dzieci**, w tym: **29 w rodzinnej** i **5 w instytucjonalnej**. Przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej były: alkoholizm – 19 dzieci, niewydolność wychowawcza – 4 dzieci, choroba rodziców – 1 dziecko, śmierć opiekunów – 6 dzieci oraz inne przyczyny – 4 dzieci. Wobec **26 dzieci** Ośrodek podejmował działania przed zabranieniem ich z rodzin, w tym: obejmował rodziny świadczeniami pomocy społecznej, poradnictwem specjalistycznym, projektami socjalnymi, wsparciem asystenta rodziny oraz współpracował z sądem i policją. W pozostałych przypadkach - **8 dzieci** (7 rodzin) MOPS nie podejmował współpracy z rodziną z uwagi na fakt, gdyż **nie posiadał informacji o tych rodzinach**.

TAB. 2. Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy.

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba rodzin z dziećmi	Liczba rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi
2015	1.844	419	131
2016	1.658	346	132

Z analizy danych MOPS wynika, iż w 2016 r. ze świadczeń pomocy społecznej korzystało **346 rodzin z dziećmi** (ok. 20% mniej niż w roku poprzednim), tj. ok. 21% ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, w tym **38%** doświadczało problemów opiekuńczo-wychowawczych (**132 rodziny**).

Spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wynika z faktu, iż wielu świadczeniobiorców uzyskało uprawnienia do środków finansowych przysługujących w ramach ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Rodzina 500+). Na zmniejszenie tej liczby miał też wpływ spadek bezrobocia oraz szereg działań podejmowanych przez Ośrodek mających na celu aktywizację zawodową i uniezależnienie od pomocy społecznej. Mimo zmniejszającej się liczby rodzin z dziećmi – beneficjentów pomocy, nadal na tym samym poziomie pozostaje liczba rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Powyższe dane wskazują również, że **poprawa sytuacji finansowej rodzin z dziećmi** dotychczas korzystających ze wsparcia finansowego, **nie rozwiązuje kryzysów i problemów** z jakimi te rodziny się borykają. Dlatego nadal monitorowana jest sytuacja dzieci w tych rodzinach oraz prowadzona jest długofalowa praca socjalna i wspieranie rodziny na rzecz poprawy kompetencji rodzicielskich i życiowych klientów.

TAB. 3. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.

Rok	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	Liczba asystentów rodziny
2012	61	4
2013	62	3
2014	55	3
2015	49	4
2016	45	3

Spadek liczby rodzin objętych wsparciem jest spowodowany m.in. przyjętą w 2014 roku nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 15 ust. 4 zmniejszyła liczbę

rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę z 20 do 15. Ponadto liczba rodzin, z którymi pracuje jeden asystent rodziny jest uzależniona od złożoności wykonywanych zadań.

Zasoby instytucjonalne miasta

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny możliwa jest przy wykorzystaniu szeroko rozumianej oferty instytucjonalnej miasta.

Miasto posiada rozbudowany i dobrze działający system pomocy społecznej, w tym instytucje, placówki i programy działające na rzecz osób bezrobotnych, starszych, niepełnosprawnych, bezdomnych, rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, czy też osób wykluczonych bądź zagrożonych marginalizacją społeczną.

W Szczecinku funkcjonuje 6 placówek wsparcia dziennego dla dzieci prowadzonych przez organizacje pozarządowe na podstawie umowy powierzenia zadania przez miasto szczecinek zawartej w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Placówki te nie tylko organizują dzieciom czas wolny i pomoc w nauce, ale również współpracują z rodzicami dziecka, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

Na terenie Szczecinka funkcjonuje tylko jedna placówka wsparcia dziennego dla młodzieży, która nie zaspokaja wszystkich potrzeb tej grupy wiekowej, szczególnie osób zagrożonych wykluczeniem bądź wykluczonych społecznie.

Szczecinek jest lokalnym centrum edukacji, kultury i sportu. Tutaj zlokalizowane jest powiatowe szkolnictwo średnie, funkcjonuje rozbudowana sieć gimnazjów, szkół podstawowych i przedszkoli, zarówno o charakterze publicznym, jak też niepublicznym. W mieście ulokowane są również filie szkół wyższych. Dobrze wyposażona baza sportowa oraz prężnie działające ośrodki kultury tworzą możliwości samorealizacji, rozwoju zainteresowań oraz udziału w różnorodnych imprezach kulturalnych i sportowych.

Miasto jest również dysponentem infrastruktury mieszkaniowej – istotnej z punktu widzenia zaspokajania podstawowych potrzeb rodziny, szczególnie niezamożnej.

Analiza SWOT Lokalnego Systemu Wspierania Rodziny i Opieki nad Dzieckiem.

Mocne strony

- Wykwalifikowana i doświadczona kadra z zakresu wspierania rodziny, pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy domowej.
- Liczne i otwarte na współpracę organizacje pozarządowe, prowadzące placówki wsparcia dziennego oraz programy i projekty z zakresu wspierania rodziny.
- Dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, realizowanego przez jednostki publiczne i organizacje samorządowe.
- Realizacja licznych projektów osłonowych i profilaktycznych.
- Dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych rodzinom.
- Zabezpieczenie w budżecie miasta niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny.
- Otwartość instytucji publicznych na współpracę ze środowiskiem lokalnym.
- Coraz skuteczniejszy system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się wsparciem rodziny.
- Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej.
- Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego.
- Obawa rodzin przed udziałem w grupach wsparcia i grupach samopomocowych.
- Brak programów edukacji seksualnej.
- Niewystarczająca ilość propozycji spędzania czasu wolnego oraz socjoterapii dla młodzieży zagrożonej demoralizacją.
- Brak oferty wsparcia i organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- Łatwy dostęp do używek.
- Ograniczony dostęp do psychiatrii dziecięcej.
- Postawa roszczeniowa rodziców biologicznych wobec instytucji pomocowych.
- Brak nowatorskich metod pracy z młodzieżą.
- Tworzenie skupisk osób wykluczonych społecznie (bloki/osiedle socjalne).

Szanse

- Pozyskanie kandydatów do pełnienia roli rodziny wspierającej.
- Utrzymanie stałego zatrudnienia asystentów rodziny.
- Korzystanie ze środków projektu systemowego dla ops-ów z Europejskiego Funduszu Społecznego na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin zagrożonych.
- Realizacja Karty Dużej Rodziny.
- Możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych na projekty rozwijające tzw. kapitał ludzki.
- Tworzenie nowych środowiskowych form pracy z rodziną.
- Rozwój kształcenia adekwatnego do lokalnego rynku pracy.

Zagrożenia

- Brak możliwości zaspokojenia uzasadnionych potrzeb mieszkaniowych rodzin.
- Osłabianie się funkcji opiekuńczej rodziny.
- Mała skuteczność w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych na realizację tzw. „projektów miękkich” z zakresu polityki społecznej inwestujących w kapitał ludzki.
- Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny w kryzysie.
- Rosnące potrzeby w zakresie leczenia psychiatrycznego i uzależnień dzieci i młodzieży.

III. OCENA DZIAŁAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2015-2017

Oceny realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 dokonano na podstawie analizy następujących danych:

TAB. 4. Zestawienie wybranych danych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Lp.	Dane	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
1.	Ilość porad udzielonych przez specjalistów w miejskich instytucjach samorządowych realizujących zadania na zlecenie miasta (MOPS i Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy prowadzony przez Stowarzyszenie Fundusz traw Szczecinek)	907	690	313 (stan na 30 VI)
2.	Liczba zespołów interdyscyplinarnych powoływanych w sprawie rodziny przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny	7	42	35 (stan na 09 X)
3.	Liczba rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo korzystających z systemu pomocy społecznej	131	132	94 (stan na 09 X) ²
5.	Liczba rodzin z dziećmi objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	5	3	3 (stan na 30 VI)
4.	Liczba rodzin doświadczających przemocy domowej (Procedury „Niebieskie Karty”)	67	82	52 (stan na 30 VI)
5.	Liczba dzieci w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	810	688	523 (stan na 30 XI)
6.	Liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego	137	141	132 (stan na 30 VI)
7.	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	57	61	70 (stan na 30 VI)
8.	Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych	9	4	8 (stan na 09 X)
9.	Liczba usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej	11	5	13 (stan na 09 X)
10.	Kwota wydatkowana z budżetu Miasta na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	219 318,22	335 976,47	394 648,99 (stan na 30 XI)
11.	Kwota wydatkowana z budżetu Miasta na koszty pobytu dzieci pozbawionych opieki i wychowania rodziców, umieszczonych przez sąd w zakładzie opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej (w zł)	0	0	0

² Liczba rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, które wymagają prowadzenia pracy socjalnej na rzecz poprawy swojej sytuacji, które rokują na pozostawienie dzieci w domu rodzinnym lub na ich powrót z pieczy zastępczej. Całkowita liczba rodzin, które są niewydolne opiekuńczo i wychowawczo będzie znana w styczniu 2018 r. po przeprowadzeniu inwentaryzacji środowisk korzystających z pomocy MOPS. Dane z badania zostaną zamieszczone w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny za 2017 r.

TAB. 5. Zestawienie środowisk objętych pomocą społeczną wg zidentyfikowanych problemów (stan na 31 XII 2016 r.)

Występujący problem	Liczba środowisk				% z badanej liczby środowisk z 2016 r. tj. 1 658
	2011	2014	2015	2016	
Niepełnosprawność	915	726	565	471	28,4%
Bezrobocie	881	758	687	577	34,8%
Długotrwała choroba	816	802	479	539	32,5%
Alkoholizm/problem alkoholowy	501	536	589	448	27%
Choroby i zaburzenia psychiczne	387	371	312	316	19%
Niezaradność w prowadzeniu gosp. domowego	360	287	110	164	9,9%
Niezaradność opiekuńczo-wychowawcza	132	158	131	132	8%
Upośledzenie umysłowe	115	106	112	106	6,4%
Bezdomność	65	59	75	74	4,5%
Zagrożenie bezdomnością	63	54	71	64	3,7%
Narkomania	28	40	32	33	2%
Przemoc w rodzinie	23	47	51	47	2,8%

TAB. 6. Rodziny z dziećmi wymagające pomocy i wsparcia (stan na 31 XII 2016 r.)

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy MOPS	Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny
2 435	346	132	45

TAB. 7. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny

Rok	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	Liczba rodzin z którymi zakończono współpracę, w tym ze względu na:			
		osiągnięcie celów	częściowe osiągnięcie celów	brak efektów	zaprzestanie współpracy przez rodzinę
2015	49	7	5	5	3
2016	45	4	4	3	2
2017 (stan na 30 VI)	34	7	0	0	3
RAZEM:	X	18	9	8	8

W 2016 r. rodziny doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, objęte pomocą ośrodka stanowiły **5,42%** mieszkańców Szczecinka posiadających uprawnienia do świadczenia wychowawczego 500+. **34% rodzin** z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętych było wsparciem asystentów rodziny.

Należy odnotować, że w latach 2015-2017 liczba asystentów rodziny zatrudnionych przez Ośrodek była adekwatna do potrzeb, co pozwalało na bieżąco obejmować wsparciem rodziny tego wymagające. W latach 2015-2017 Ośrodek aplikowała o środki w ramach rządowego „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, a także podejmował działania umożliwiające ubieganie się o dotację w maksymalnej kwocie. W okresie tym dofinansowanie

zatrudnienia asystentów rodziny wymagało zmiany ich stosunku pracy z umowy zlecenie na umowę o pracę.

TAB. 8. Organizacja spotkań edukacyjno-integracyjnych oraz grup wsparcia dla rodzin z dziećmi

Rok	Rodzaj spotkania	Liczba spotkań	Tematyka
2015	edukacyjno-integracyjne	6	Warsztaty z zakresu poprawy wizerunku, bezpieczeństwa dzieci podczas wakacji, budowania pozytywnego wizerunku szkoły, aktywnych form spędzania czasu wolnego.
2016	edukacyjno-integracyjne, w tym 1 w formie wyjazdowej	3	Budowanie pozytywnych relacji w związku, aktywne formy spędzania czasu wolnego z dziećmi, roli pozytywnych więzi rodzinnych w kontekście zapobiegania zagrożeniom związanym z wiekiem dorastania oraz zasad zdrowego żywienia
	grupa wsparcia	2	-
2017 (stan na 30 VI)	edukacyjno-integracyjne	2	budowanie pozytywnych relacji w rodzinie, pedagogika zabawy

W spotkaniach udział wzięła większość rodzin objętych asystenturą rodzinną.

TAB. 9. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin

L.p.	Przeznaczenie	Rok	Kwota w zł	Liczba odbiorców	Źródło finansowania
1.	Zakup posiłków w szkole, w tym w czasie ferii i na półkolonii	2015	404 234,49	506	34% budżet miasta 66% budżet państwa
		2016	295 499,70	423	22% budżet miasta 78% budżet państwa
		2017	109 009,70	210	8,04% budżet miasta 91,96 % budżet państwa
2.	Pokrycie kosztów posiłku w przedszkolu	2015	46 007,70	92	100% budżet miasta
		2016	26 862,00	79	
		2017	11 026,50	38	
4.	Zasiłki celowe na zakup śniadania i opłaty stałej w przedszkolu	2015	48 335,50	62	99,1% budżet miasta 0,9% budżet państwa
		2016	29 322,00	66	
		2017	10 304,00	30	
5.	Koszty wyżywienia i pobytu dzieci w świetlicach	2015	39 482,50	101	100% budżet miasta
		2016	22 480,00	59	
		2017	0,00	0	

Uwaga: dane za 2017 r. obejmują okres od stycznia do czerwca.

Liczba osób uczestniczących w konferencjach i szkoleniach

W latach 2015-2017 w ramach realizacji założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny kadra współpracująca z rodzinami w kryzysie uczestniczyła w konferencjach i szkoleniach podnoszących wiedzę i kompetencje z zakresu pracy socjalnej, wspierania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2015 roku odbyło się 20 szkoleń/konferencji, w 2016 r. – 17. Tematyka szkoleń obejmowała m.in.: *Procedury pomocy dziecku krzywdzonemu i rodzinie dotkniętej przemocą* – uczestniczyły **23** osoby,

Współpraca pracownik socjalny – asystent rodziny – koordynator pieczy zastępczej – uczestniczyło 5 osób, Skuteczna praca z przypadkami przemocy seksualnej w rodzinie z uwzględnieniem dzieci – uczestniczyło 100 przedstawicieli lokalnych instytucji i organizacji zaangażowanych w pracę z dzieckiem i rodziną, Wsparcie i pomoc oraz model pracy z osobami uzależnionymi od substancji psychoaktywnych – uczestniczyło 6 osób.

Szczegółowy wykaz szkoleń i konferencji oraz liczbę uczestników można znaleźć w rocznych sprawozdaniach z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017.

Organizując kształcenie i doskonalenie zawodowe należy uwzględnić wszystkie podmioty systemu wspierania rodziny, gdyż utrzymywanie wiedzy i kompetencji na porównywalnym poziomie jest niezbędnym warunkiem skutecznego współdziałania na rzecz rodziny.

TAB. 10. Tworzenie i realizacja programów i projektów wspierających rodzinę

Nazwa programu/projektu	Rok realizacji	Liczba uczestników	Kategoria odbiorców
Starszy Brat, Starsza Siostra	2015	30 dzieci 30 wolontariuszy	dzieci z rodzin dysfunkcyjnych
	2016	32 dzieci 33 wolontariuszy	
	2017 (30 VI)	17 dzieci 20 wolontariuszy	
Pogotowie Lekcyjne	2015	11 dzieci 8 wolontariuszy	Dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych
	2016	6 dzieci 5 wolontariuszy	
	2017 (30 VI)	4 dzieci 6 wolontariuszy	
Przyjazny Dom	2015	103 rodziny	Rodziny dzieci umieszczonych lub zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej
	2016	108 rodzin	
	2017	-	
Program oddłużeniowy	2015	66 rodzin	Rodziny z dziećmi korzystające z pomocy MOPS
	2016	50 rodzin	
	2017 (30 VI)	37 rodzin	
Program Student	2015	22 studentów	Studenci studiów dziennych, pochodzący z rodzin korzystających z pomocy MOPS
	2016	16 studentów	
	2017 (30 VI)	8 studentów	

W oparciu o przedstawione dane stwierdzić należy, iż pomimo dobrze funkcjonującego w naszym mieście systemu wsparcia, nadal pozostaje wiele rodzin z dziećmi, których sytuacja wymaga monitorowania i wspierania w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cele wyznaczone do realizacji w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2015-2017 oraz działania wymagają kontynuacji. W ocenie autorów programu **podstawą jego skuteczności jest przede wszystkim, wspieranie rodzin z dziećmi w sposób systemowy, poprzez łączenie różnych form pomocy, oferowanych przez lokalne instytucje i organizacje.**

IV. OCENA I REKOMENDACJE DO KIERUNKÓW DZIAŁAŃ NA LATA 2018-2020

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz ocenę realizacji Programu w latach ubiegłych, wyznaczono kierunki działań w perspektywie lat 2018-2020.

Podstawą skuteczności Programu jest zorganizowanie dla rodzin wsparcia o charakterze systemowym, tj. łączenie różnych form pomocy, oferowanych przez różne instytucje i organizacje.

Doświadczenia z minionych lat wskazują na następujące potrzeby:

- 1) należy utrzymywać **zatrudnienie asystentów rodziny** przynajmniej na poziomie 3 etatów, w tym jeden z przygotowaniem zawodowym psychologa/terapeuty,
- 2) należy podejmować działania na rzecz integracji i doskonalenia lokalnego systemu wspierania rodziny, w tym poprzez współpracę z organizatorem wspierania rodziny – Miejski Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- 3) prowadzenie **systemu szkoleń i superwizji** dostosowanych do zadań pracowników socjalnych, asystentów rodziny i przedstawicieli innych grup zawodowych mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny,
- 4) należy wzmocnić potencjał kadrowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pracy socjalnej i oferowanego wsparcia specjalistycznego,
- 5) podejmowanie działań na rzecz uwrażliwiania na problemy i potrzeby rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo i **zaangażowania społeczności lokalnej**,
- 6) prowadzenie **działań** na rzecz pozyskania większej liczby rodzin wspierających,
- 7) prowadzenie pracy z rodziną z perspektywy potrzeb dziecka.

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe w Szczecinku, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny Programu:

Skuteczne wspieranie rodzin z dziećmi w przywracaniu im zdolności do prawidłowego pełnienia ich funkcji, tak aby umożliwiły one utrzymanie dziecka w rodzinie bądź jego powrót do rodziny.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie i monitoring potrzeb i problemów rodzin.
2. Poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
3. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin w kryzysie.
4. Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.
5. Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
6. Promowanie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na jej rzecz.

VII. DZIAŁANIA I SPOSÓB REALIZACJI

Dla realizacji celów zakłada się następujące działania:

1. Współpraca pomiędzy instytucjami i wsparcie interdyscyplinarne.

Program Wspierania Rodziny, adekwatnie do zadań winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty, w szczególności realizujące zadania na zlecenie Miasta Szczecinek oraz osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Podmioty te powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas gdy nie stanowi ona ich podstawowej misji. Praca ta powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Współpraca na rzecz rodziny realizowana będzie przez:

- a) powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy i inni specjaliści w zależności od potrzeb,
- b) współudział w diagnozowaniu i monitorowaniu potrzeb i problemów rodziny,
- c) promowanie rodziny jako priorytetu w działaniach swoich instytucji lub organizacji,
- d) wspólną organizację działań na rzecz uwrażliwiania i aktywizowania środowiska lokalnego na rzecz dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania ich marginalizacji.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres obowiązywania Programu.

2. Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego.

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, potrzebują pomocy w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, zaburzeń zachowania itp.. W związku z tym konieczny jest rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki, których ważnym elementem będą **zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży**.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- a) opiekuńczej (świetlice i kluby środowiskowe, ogniska wychowawcze),
- b) specjalistycznej (socjoterapeutyczne, dla dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania, socjalizacyjne dla młodzieży),
- c) pracy podwórkowej realizowanej przez tzw. wychowawców podwórkowych (działania animacyjne i socjoterapeutyczne).

Dotychczasowa działalność placówek wsparcia dziennego wymaga kontynuacji oraz rozszerzenia o ofertę skierowaną do młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Diagnozy wymaga konieczność prowadzenia na terenie naszego miasta pracy podwórkowej, szczególnie w miejscach stanowiących skupiska osób wykluczonych społecznie.

Na szczególną uwagę zasługuje także organizacja wsparcia dziennego i wypoczynku dla dzieci niepełnosprawnych, które często wymagają specjalistycznych form opieki oraz dostosowania otoczenia do ich potrzeb. Należy więc podjąć starania, aby lokalna oferta wsparcia dziennego i wypoczynku uwzględniała potrzeby dzieci niepełnosprawnych.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres obowiązywania Programu, przy czym badanie potrzeby powołania placówki wsparcia typu pracy podwórkowej zostanie uwzględnione na etapie diagnozy opracowywanej dla potrzeb strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2019-2026.

3. Pomoc w formie rodzin wspierających.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego,

wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy.

Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W każdym roku realizacji programu zakłada się pozyskanie przynajmniej jednej rodziny wspierającej. Nabór rodzin wspierających prowadzone będzie bezpośrednio przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych, podczas wykonywania bieżącej pracy z rodzinami. Ponadto ośrodek w pierwszym kwartale każdego roku realizacji Programu przeprowadzi otwartą kampanię informacyjną nt. możliwości podjęcia się funkcji rodziny wspierającej. W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, kandydaci zostaną przygotowani do pełnienia tej funkcji poprzez poradnictwo i szkolenie.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

4. Poradnictwo specjalistyczne.

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym pedagogicznego, prawnego, zawodowego), terapii systemowej rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia, itp.. Tam, gdzie jest to potrzebne i możliwe, praca powinna opierać się o kontrakt z rodziną.

Poradnictwo powinno dotyczyć sposobów zaspokajania potrzeb dziecka i rozwiązywania problemów wewnątrz rodziny.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Na podstawie analizy danych z lat poprzednich zakłada się, że poradnictwo specjalistyczne w formie poradnictwa prawnego, pedagogicznego, psychologicznego realizowane będzie ze środków własnych miasta Szczecinek, w tym z funduszu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz ze środków EFS.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

5. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne.

W ramach działań pomocowych, w szczególności o charakterze profilaktycznym powinno uwzględnić się usługi dla rodzin wychowujących dzieci, w tym dzieci niepełnosprawne, które stanowiąc będą pomoc rodzicom w zapewnieniu należytej opieki w czasie, gdy nie mogą jej sprawować osobiście lub gdy ich kompetencje rodzicielskie są niedostateczne.

Kontynuacji wymaga również realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku projekt „Samodzielni”, którego celem jest wsparcie osób sprawujących opiekę nad niepełnosprawnym członkiem rodziny poprzez zwiększenie ich umiejętności w zakresie czynności pielęgnacyjnych, podstawowych czynności usprawniających i rehabilitacyjnych, a także udzielenie wsparcia psychologicznego.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, w każdym roku realizacji Programu.

6. Organizowanie grup wsparcia, grup samopomocowych i pomocy wolontarystycznej.

Kolejnym narzędziem wzmocnienia rodzin dysfunkcyjnych będzie pomoc wolontarystyczna oraz tworzenie grup wsparcia i samopomocowych. Ich celem będzie wymiana doświadczeń, zapobieganie izolacji, a także wzmocnienie systemu wsparcia. Niezwykle ważnym działaniem jest również integracja rodzin zdefiniowanych wokół podobnych problemów poprzez organizację wspólnych wyjazdów szkoleniowo-integracyjnych, których celem będzie wskazywanie sposobów radzenia sobie z problemami wychowawczymi, aktywne spędzania czasu z dziećmi, prawidłowe prowadzenie gospodarstwa domowego, itp..

W ramach tego działania Ośrodek organizował już grupowe spotkania edukacyjno-integracyjne, w tym wyjazdowe dla rodzi z dziećmi. Ta forma edukacji i integracji cieszyła się dużym zainteresowaniem osób objętych wsparciem, przyniosła pozytywne efekty, przysłużyła się nabywaniu przez rodziny nowych umiejętności szczególnie z zakresu sposobów aktywnego spędzania czasu z dziećmi, wymianie

doświadczeń, pedagogiki zabawy i budowania pozytywnych relacji w rodzinie. W związku z powyższym zachodzi konieczność kontynuacji tego typu działań w latach obowiązywania niniejszego Programu. Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

7. Usługi asystenta rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej prawidłowe wychowanie dzieci. Ponadto do zadań asystenta rodziny należy również zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W okresie realizacji programu zakłada się objęcie usługami asystenta ok. 50 rodzin rocznie. Działanie to realizowane będzie ze środków własnych Miasta Szczecinek, jednak wzorem lat ubiegłych, na to działanie Ośrodki będzie aplikował również o środki w ramach rządowego programu wspierania zatrudnienia w gminach asystentów rodziny, o ile program będzie kontynuowany.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

8. Tworzenie, realizacja projektów i programów wspierających rodzinę.

Kolejnym narzędziem wsparcia dziecka i rodziny będzie tworzenie i realizacja programów i projektów osłonowych, w tym m.in. kontynuacja:

- 1) projektu „Starszy Brat, Starsza Siostra”, którego celem jest wspieranie dzieci w wieku 6-12 lat z rodzin dysfunkcyjnych. Poprzez osobę „starszego brata” lub „starszej siostry” – wolontariusza w wieku 16-19 lat, przekazywany jest dziecku świat właściwych wartości.
- 2) projektu „Pogotowie lekcyjne”, który zakłada wsparcie edukacyjne dla młodzieży w wieku ponadpodstawowym, wywodzącej się z rodzin korzystających z pomocy społecznej. Formą wsparcia jest udzielanie korepetycji przez wolontariuszy – osoby dorosłe.
- 3) projektu „Oddłużeniowego”, którego celem jest przeciwdziałanie eksmisjom i bezdomności, pomoc w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej związanej z zaległościami w opłatach, utrzymanie rodziny w dotychczasowym miejscu zamieszkania oraz umożliwienie jej życia w warunkach odpowiadającym godności człowieka.
- 4) projektu „Student”, który zakłada zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych studentów studiów dziennych, pochodzących z rodzin korzystających z pomocy społecznej, w celu umożliwienia im rozpoczęcia, bądź kontynuacji nauki na uczelni wyższej poza miejscem zamieszkania.

Ponadto podmioty lokalnego systemu pomocy rodziny winny podejmować starania na rzecz pozyskanie środków na realizację projektów z zakresu wspierania rodziny, w ramach ogłaszanych konkursów dotacyjnych.

Działanie finansowane będzie z różnorodnych źródeł zależnych od rodzaju projektu i będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

9. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin

Wsparcie i pomoc w ramach tego działania powinno być kierowane do osób i rodzin, które z różnych przyczyn nie mogą funkcjonować prawidłowo w oparciu o posiadane środki i zasoby. Wsparcie powinno być wielopłaszczyznowe i obejmować zarówno poprawę ich warunków bytowych jak i wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, barier w dostępie do leczenia, rehabilitacji, wypoczynku itp.. Priorytetem pomocy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych ciepłych posiłków, wyposażenia w podręczniki i artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, wypoczynku i możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

Podstawowym źródłem finansowania tego działania będzie budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinku, a także stypendia i pomoc socjalna świadczona w ramach systemu edukacji. Zaspokojenie uzasadnionych potrzeb rodziny będzie się również odbywało poprzez programy i akcje adresowane do rodzin ubogich, w tym program dostarczania żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej – PO PŻ.

Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej, tam, gdzie to jest możliwe winno być warunkowane aktywnością szczególnie zawodową samych zainteresowanych, a także w sytuacjach tego

wymagających zabezpieczenie przed marnotrawieniem lub wykorzystywaniem niezgodnie z przeznaczeniem.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

10. Doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz przedstawicieli innych grup zawodowych mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Mając na uwadze skuteczność podejmowanych działań wobec rodziny dysfunkcyjnej oraz możliwość podjęcia działań profilaktycznych we wczesnej fazie kryzysu, niezbędna jest profesjonalizacja grup zawodowych działających w obszarze wspierania rodziny. Wczesna interwencja w rodzinie, dostęp do nowych metod i technik pracy przyczyni się do zmniejszenia skali problemów opiekuńczo-wychowawczych mieszkańców Szczecinka oraz liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej. Priorytetem jest uczestnictwo osób pracujących z rodzinami w kryzysie w szkoleniach z zakresu wspierania rodziny, pracy socjalnej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakłada się udział kadr pomocowych w przynajmniej 3 tego typu szkoleniach rocznie. Wskazane jest, aby swoje kwalifikacje w zakresie wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie podnosili również pracownicy instytucji i organizacji mających kontakt z dziećmi i rodziną, a w których wspieranie rodziny nie jest podstawowym zadaniem. Nakłady finansowe na podnoszenie kompetencji zawodowych w obszarze wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy winny być uwzględnione w projektach budżetów podmiotów zainteresowanych, a kierujący tymi jednostkami winni dokładać starań, aby umożliwić pracownikom udział w tych formach dokształcania.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

11. Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

1. W przypadku umieszczenia dziecka **w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka** gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:
 - 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
 - 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
 - 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. W przypadku umieszczenia dziecka **w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym** gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:
 - 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
 - 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
 - 3) 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. W przypadku umieszczenia przez sąd dziecka pozbawionego opieki i wychowania rodziców **w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej** gmina właściwa ze względu na miejsce urodzenia dziecka jest obowiązana do współfinansowania opłaty, o której mowa w art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.), w wysokości:
 - 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka;
 - 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka;
 - 3) 50% w trzecim roku pobytu dziecka.

Potrzeby w tym zakresie będą analizowane corocznie na etapie projektu budżetu Miasta na rok następny. Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

12. Realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Asystent rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzi działania na rzecz skierowane do rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie, nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”. Do zadań asystenta w tym zakresie należy również współpraca z innymi służbami z różnych systemów, w tym z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, pracującymi na rzecz kobiety w ciąży i jej rodziny.

Ponadto Ośrodek w drugim kwartale każdego roku realizacji Programu przeprowadzi kampanię informacyjną nt. możliwości i zasad skorzystania z tej formy wsparcia.

Działanie będzie realizowane w sposób ciągły, przez cały okres realizacji Programu.

VIII. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Przy realizacji Programu współpracować winny:

a) podmioty samorządu gminnego:

- Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Szczecinek,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku,
- przedszkole publiczne,
- szkoły podstawowe,

b) podmioty niepubliczne:

- przedszkola i szkoły niepubliczne,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie wspierania rodziny i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

c) podmioty samorządu powiatowego i służby oraz instytucje o zasięgu powiatowym:

- Komenda Powiatowa Policji,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Sąd Rejonowy w Szczecinku,
- szkoły ponadpodstawowe.

IX. EFEKTY

Zakładanym efektem Programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzięki ścisłej współpracy instytucji, organizacji działających na rzecz rodzin doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych. Zintegrowane działania przyczynią się zminimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach, poprawy ich funkcjonowania, jednocześnie zapobiegając umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

X. ZASADY FINANSOWANIA

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Szczecinek,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,

- funduszy Unii Europejskiej,
- pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

XI. EWALUACJA I OCENA PROGRAMU

Monitoring realizacji Programu wymaga stałej komunikacji pomiędzy jego realizatorami, opierającej się na pozyskiwaniu informacji o jego **przebiegu, koniecznych korektach i skutkach**. Koordynatorem Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku. Do zadań Koordynatora należeć będzie poinformowanie podmiotów o uchwalonym Programie i określonych celach przyjętych do realizacji. Jednostki organizacyjne Miasta, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty wymienione w Programie lub realizujące działania objęte Programem zobowiązane są do przekazania Koordynatorowi informacji z przebiegu tych działań, w terminie do 31 stycznia każdego roku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczecinku w terminie **do 31 marca każdego roku**, sporządzi sprawozdanie rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Monitorowanie działań będzie dokonywane również poprzez analizę następujących danych:

1. Ilość porad udzielanych przez specjalistów w miejskich instytucjach samorządowych lub w organizacjach pozarządowych realizujących zadania na zlecenie miasta.
2. Liczba zespołów interdyscyplinarnych powoływanych w sprawie rodziny przez pracowników socjalnych lub asystentów rodziny.
3. Liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach.
4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin.
5. Liczba rodzin niewydolnych wychowawczo i opiekuńczo.
6. Liczba rodzin, doświadczających przemocy domowej.
7. Liczba dzieci objętych pomocą społeczną.
8. Liczba rodzin z dziećmi, którym przyznano usługi
9. Liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego.
10. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
11. Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.
12. Liczba usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej.
13. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
14. Kwota wydatkowana na realizację różnych programów celowych ze wskazaniem źródeł finansowania.
15. Kwota wydatkowana na koszty utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej.
16. Kwota wydatkowana na koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
17. Kwota wydatkowana na koszty pobytu dzieci pozbawionych opieki i wychowania rodziców, umieszczonych przez sąd w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.
18. Kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci, w formie posiłku w szkole, opłat za przedszkole.
19. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie wychowawcze, w tym na pierwsze dziecko w rodzinie.

Przewodnicząca Rady Miasta

Katarzyna Dduż

